

Hanus Andreassen:

STRÁHATTURIN

STUTTSØGA

Ein fagran dag fekk eg hug at fáa mær hatt. Hvaðani eg fekk hetta hugskotið, veit eg ikki. Hattur varð ikki brúktur í míni heimbygd. Menn gingu í føroyskari hógvi. Aðrir gingu í keppi, ella, sum teir róptu tað, kolli. Var kalt, og skuldu teir arbeiða leingi úti, gingu teir í síðum, heitum hettum, sum luktaðu av regni og gamlari vætu. Klæmint, tann illbrynti bóndin í Toðum, gekk í skinnhógvu. Og Tummas, bátasmiðurin, gekk í alpuhógvu. Bara undantøkini fóru út um hetta markið. Gamli Nikodemus í Geilini vágaði sær eitt summarið at hoyggja í einari ljósari löriftskaskett, sum orðini *Good Year* stóðu á. Og Amundur Ulvsson, pápi vinkonu mína Hildu, kom eitt árið aftur av Suðurlandinum í einari stásiligari svartari kaskett við blonkum túti, sum fekk hinar páparnar í bygdini at siggja ógviliga einkisligar út aftur móti honum. Men hattur? Stráhattur? So framlígt og so fremmant høvduþryði hevði ongantið órógvað lundatorvurnar niðri á Bakkanum ella fingið riturnar undir Hovdanum at karra ella loypt hvøkk á konurnar, sum í svørtum turriklæðum stetlaðu millum husini í míni burturkrógvaðu heimbygd.

Sjálvandi hevði eg bæði lisið og hoyrt um hattar. Jens Lyn var ofta í hatti á sinum ógligu ferðum millum gongustjórurnar. Í einum vikublaði var ein tekniseria um ein, ið æt Stefan, sum í einum smølum prámi plagdi at rógva oman eftir eini á í einum veldugum frumskogi, ið var fullum av smáum, fimum apum og mjáum, snúðiligum klyvplantum. Stefan, sum eg ongantið møddist av at hyggja at, var í ógvuliga breiðskuggaðum hatti. Og Anthony Adverse var í hatti, tá hann fór sína minniliga ferð í vogni úr Firenze til París og mundi verið rendur útav í eini gjögv í Alpnum av figginda sinum Don Luis. Og í Tarzan-blóðnum, sum á gatufóran hatt funnu vegin út á mína fjar-skotnu útoyggj, mátti hetjan ofta striðast móti grummum, dökkholdaðum monnum, við revolvera og í hatti.

Mundi eg hava fingið hetta hugskotið úr onkrum av hesum søgunum? Vildi eg bara vera øðrvísi enn hini?

Ella — mundi hetta hugskotið hava nakað við Mirandu at gera?

Miranda var dóttir Anton, keypmannin. Handilin hjá Anton, sum var tann einasti har á staðnum, stóð mitt í bygdini. Miranda og foreldur hennara buðu í teimum stásiligu húsunum, sum stóðu og prangaðu á bakkanum hinumegin ána, sum eitt slott, við vakurt útskornum karnappum. Husini vóru altið vakurt málada, túnið og urtagarðurin vælhildin, skel-sandurin á gøtunum altíð nossligur og hvitur. Okkurt gjørdi, at vit sjáldan komu hesum húsunum nær. Kanska var tað tí, at Anton tóktist okkum so tignarmikil, líkasam tryggaður í moldina við djupari røtum enn fólk flest, ikki at spæla við — sum tann stóri, snøgullaði hundurin, ið altið elti hann, tigandi, við stivum oyrum og halanum upp í rögvi.

Longu frá tí eg var heilt litil, kendi eg á

Tekning: Valdemar Dalsgaard

mær, at Miranda var øðrvísi enn hini börnini í bygdini. Hetta kom helst av, at hon næstan aldri spældi við hini börnini í bygdini. Vit sou hana sjáldan. Hendinga dagar sou vit hana sita úti í túni, og vágaði onkur sær inn í garðin hjá pápa hennara, sou vit eisini, hvat hon spældi við. Og tann sjónin var verð at siggja! Miranda átti t.d. ein litlan komfyr, við grýtum og pannum og kastrollum, og hon átti eitt litlið koppastell við kaffikannu og tekannu. Hvør hevði nakrantíð kunnað hugsað sær, at slik leiku vóru til? Og hon átti nokur smá, blá luktilisiglos, so sjáldsom og so fremmand, at tey fingi ein at hugsa um Aladdin og túsund nætur og eina.

Miranda hevði myrkt hár. Hon gekk við flættum, við reyðum ella bláum sloyfum um. Hon hevði stór eygu, blá sum havið. Men tað sjáldsamasta við henni vóru eygnaharini. Tey vóru livandi sum summarfuglar og síð, sum smáar, frýs-utar silkigardinur. Undarligt var onkuntíð at koma fram við urtagarðinum og siggja hana sita og spæla úti í solini — í endlitinum tveir flakrandi summarfuglar, vilstir norður í kuldan úr heitum, fremmandum londum.

Skal eg leggja nakað aftrat hesum bilætinum av Mirandu? Eg minnst, at tað onkuntíð hendi seg, at Miranda kom út at spæla við hinum börnunum. Tá kundi tað bera á, at spælið var so spennandi, at hon gloymdi at fara heim

til settu tíð. Tað var farið at skýma, og spælið helt uppat. Ein komandi søgusigari var farin at siga frá, um bondan, sum gekk aftur, ella um gandakellingina, sum gandaði prestin, so hann datt oman. Rundan um hann sötú börnini, pinnastill, við logandi glomum. Tá hoyrdu vit knappliga eina hása hundafloytu briksla, ljóðið skar gjøgnum skýmingina. — Miranda, far heim, skunda tær! teskaðu hinar genturnar. Miranda reisti seg stillisliga, ein feril av bon og átta sást í teimum bláu eygunum. So rann hon heim.

Tíðin var liðin. Eg var nú 11 ár og Miranda 13. Hvat var tað, sum gjørdi, at min áhugi fyri henni — sum fyrr bara hevði verið eitt ávíst forvitni — nú tóktist at vera av einum øðrvísi slag enn fyrr? Var tað tað, at vit, nettup um hesa tíðina, vóru hvør sinumegin eina egg, eg meira barn enn vaksin, hon meira vaksin enn barn?

Í hvussu var og ikki, eg var farin at ynskja eftir at Miranda — um ikki annað, so bara eina ferð — kundi talað til mín ella nevnt mitt navn. Eg hevði ansað eftir, at hon ofta prátaði við Tummas, sum var bæði kloddutari og skitnari enn eg, og sum einki dugdi í skúlanum. Og ein dagin var hon millum genturnar, sum stóðu og keyptu frá Mouritsi, til slútheraða dronginum, sum hevði fingið tað lagna hugskot at handla við lakkistein-um í Gamla Køsti. Ein tankavekjandi

sjón. So stór Miranda var blivin. Og hon syntist ikki petti smæðin. Var tað skeivt at siga, at hon, sum hon stóð útan fyri kostagardin við einum fimmyra í hondini og smilandi valdi millum lakkisteinar-nar, minti um eina blömu, ið letur seg upp, úttan tó at müssa sína viðfoddu tign og sitt ibygda svinni?

Sjálvandi veit eg ikki, um tað var eitt loyniligt ynski um at rætta upp á stóð-una, ið gav mær hugskotið. Hvør ið so grundin var, ein dagin setti eg meg at skriva bræv. Foreldur og systkin hugdu undrandi at mær. Tey skiltu meg als ikki. Skjurtur, fótbóltur, gryluskortar, gaman i. Men ein hatt? So lógið ynski høvdu tey aldri hoyrt um. Tey ristú við hovdunum.

Men tað gjørdist ikki við. Eg skuldi hava hattin. Eg átti pengar, og eg ráddi sjálvur fyri, hvat eg brúkti teir til. Eg fekk fimm oyru, hvønn morgun eg fór upp og kykaði. Tjúgu kronur fekk eg hvørt heyst fyri at vaska og avreída vil. Eg hatti fyri ein hatt og væl tað.

Eg bláði í Candor og fann endiliga tað, eg ynskti mær. **Høst, have- og vandrehat.** Prisur: kr. 2.75. Bara myndin av hattinum fekk meg at ganga kykan av spenningsi!

Brævið varð sent.

Dagar, vikur, mánaðir gingu. Til endans longdist eg ikki meira. Til endans hevði eg næstan gloynt hattin.

So, ein summarmorgun um niggjutið-ina, kom eitt barn frá postmanninum við